

**ความคาดหวังของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาที่มีต่อแหล่งฝึกปฏิบัติงาน
ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์
และด้านบุคลิกภาพ**

**Expectations of Traditional Chinese Medicine Students, University of Phayao
on the Clinical Instructor, Knowledge, Ability, Experiment, and Personality aspect**

สิริมา วงษ์พล^{1*} และ ทิฆัมพร เค้าโคน¹

Sirima Wongphon and Thikhamphorn Kheakhon

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยา ต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยคือ นิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 84 ราย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคาดหวังทางด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตในมหาวิทยาลัยพะเยาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ IBM SPSS เวอร์ชัน 22 ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา รายงานเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากผลการศึกษา พบว่าระดับคะแนนความคาดหวังจากแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก ด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน อยู่ในระดับความคาดหวังมาก ส่วนคะแนนความคาดหวังด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับความคาดหวังมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ ความคาดหวัง; นิสิตแพทย์แผนจีน; การฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก; มหาวิทยาลัยพะเยา

^{1*} หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

^{1*} Bachelor of Traditional Chinese Medicine, School of Public Health, University of Phayao

* Corresponding Author: Email: sirima.wo@up.ac.th

Abstract

The objective of this study was to evaluate expectations of clinical practice including the clinical instructor, knowledge, ability, experiment, and personality aspects of traditional Chinese medicine students at the University of Phayao on clinical practice. The volunteers of this study were traditional Chinese medicine students, and the University of Phayao had about 84 volunteers. The instruments used in this study included an expectation questionnaire of clinical instructors, knowledge, ability, experiment, and personality aspects that the research team created on their own. Verify the accuracy of the content from experts. It has a consistency index value of 0.67-1.00. The reliability of the questionnaire was checked by testing it out (Try out) with 30 students at the University of Phayao who were not the sample of this research, then using the obtained data to find the value. Accuracy of the instrument Using the statistical analysis program IBM SPSS version 22, the reliability was 0.89. Statistical data were analyzed using descriptive statistics reported as mean and standard deviation.

The results showed that the expectation score from the questionnaire was about expectations towards clinical practice in the areas of practice. It is at a very high level of expectation. As for the score of expectations for teachers at the training center, knowledge, ability Experience, and personality It is at the highest level of expectation.

Keywords: Expectations; Traditional Chinese medicine students; Clinical practice University of Phayao

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยพะเยาได้มีการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 โดยปัจจุบันสังกัดอยู่กับคณะสาธารณสุขศาสตร์ ซึ่งหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตเป็นหลักสูตรคู่ขนานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน โดยมุ่งสร้างองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในการแพทย์แผนจีน เพื่อให้บัณฑิตเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีจรรยาบรรณพร้อมให้บริการแก่ชุมชนและสังคม ทางหลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคบรรยายและปฏิบัติตลอดหลักสูตร เป็นระยะเวลาทั้งหมด 6 ปี (มหาวิทยาลัยพะเยา, คณะสาธารณสุขศาสตร์, 2557) เมื่อนิสิตเข้ามาศึกษาในหลักสูตรนี้ แรกเข้าจะถูกจัดให้อยู่ในชั้นปีปรับพื้นฐาน ซึ่งรายละเอียดการเรียนการสอนของชั้นปีนี้จะเป็นการเรียนปรับพื้นฐานทางด้านภาษาจีนกับ

คณาจารย์ ณ มหาวิทยาลัยในความร่วมมือที่ประเทศจีน ตลอดปีการศึกษา เมื่อนิสิตกระบวนกรเรียนในชั้นปีดังกล่าวแล้วนิสิตจะได้เข้ามาเรียนรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตรในชั้นปีที่ 1 - 5 โดยในชั้นปีที่ 5 ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นชั้นปีที่นิสิตแพทย์แผนจีนต้องออกฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกเป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา (มหาวิทยาลัยพะเยา, คณะสาธารณสุขศาสตร์, 2564)

สำหรับการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกแพทย์แผนจีนนั้น ทางหลักสูตรได้จัดให้มี 2 รายวิชา ได้แก่ รายวิชา 328630 ฝึกงานทางคลินิก 1 จำนวน 15 หน่วยกิต และรายวิชา 328631 ฝึกงานทางคลินิก 2 จำนวน 15 หน่วยกิต และระยะเวลาฝึกปฏิบัติ ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง (มหาวิทยาลัยพะเยา, คณะสาธารณสุขศาสตร์, 2564) โดยการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นิสิตแพทย์แผนจีนได้ฝึกปฏิบัติการตรวจรักษาผู้ป่วยโดย

หลักการแพทย์แผนจีนภายใต้การดูแลของแพทย์ในแผนกอายุรเวท กุมารเวช นรีเวช โดยการจ่ายยาสมุนไพรจีน ผังเข็ม นวดทุยหนารักษาโรค จัดสมุนไพรจีน ตามใบสั่งของแพทย์ การตรวจรักษาผู้ป่วยโดยหลักการแพทย์แผนจีน ภายใต้การดูแลของแพทย์ ในแผนกอายุรเวท อายุรเวทภายนอก หู ตา คอ จมูก โดยการจ่ายยาสมุนไพรจีน ผังเข็ม นวดทุยหนารักษา (มหาวิทยาลัยพะเยา, คณะสาธารณสุขศาสตร์, 2564) ดังนั้นในรายวิชาฝึกงานทางคลินิก 1 และ 2 จึงเป็นอีกหนึ่งรายวิชาที่นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้ฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาโดย ฤทัย นิธิธนวิชิต (2553) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นความคิด ความเชื่อ ความต้องการ ความมุ่งหวังหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง เช่น บุคคล การกระทำหรือเหตุการณ์ จึงเป็นการคิดล่วงหน้า โดยมุ่งหวังในสิ่งที่เป็นไปได้ว่าจะเกิดตามที่ตนคิดไว้ และจากการศึกษาของภทธีรา สุวรรณโค และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังและการรับรู้การฝึกงานของนิสิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ ณ ต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้การฝึกงานของนิสิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ ณ ต่างประเทศ และหาแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อการฝึกงานในต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการเลือกสถานฝึกงานนั้น นิสิตพิจารณาจากประโยชน์ที่นิสิตฝึกงานจะได้รับพิจารณาจากภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน การสื่อสารของประเทศที่นิสิตจะไปฝึกงานพิจารณาจากความมีชื่อเสียง และระบบการศึกษาของสถานที่ฝึกงานพิจารณาจากวัฒนธรรมของประเทศที่นิสิตจะไปฝึกงาน และพิจารณาจากสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพอากาศของประเทศที่นิสิตจะไปฝึก แม้กระทั่งพิจารณาจากเครือข่าย เช่น นิสิต ศิษย์เก่า นิสิตฝึกงานที่เคยแลกเปลี่ยน การมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา อีกทั้งยังพบว่าการที่นิสิตตัดสินใจเลือกสถานฝึกงานนั้นเนื่องจากคาดหวังผลลัพธ์ที่ได้จากการฝึกงาน รวมไปถึงความคาดหวังในคุณค่าของผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการฝึกงาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจส่งผลไปยังความคาดหวังต่อการฝึกงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยา อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา

ทางหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของนิสิตแพทย์แผนจีนต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก ดังนั้นทางคณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความคาดหวังทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ ด้านบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการจัดการแหล่งฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกที่ตรงต่อความคาดหวังของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก

วิธีการศึกษา

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเองตามทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของ Victor H. Vroom มีข้อคำถามจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน มีข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน มีข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านความรู้ มีข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ 4) ด้านความสามารถ มีข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ 5) ด้านประสบการณ์ มีข้อคำถาม จำนวน 3 ข้อ และ 6) ด้านบุคลิกภาพ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ โดยกำหนดรูปแบบของการประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ฤทัย นิธิธนวิชิต, 2553) คือ

5 หมายความว่า มีความคาดหวังมากที่สุด

4 หมายความว่า มีความคาดหวังมาก

- 3 หมายความว่า มีความคาดหวังปานกลาง
 2 หมายความว่า มีความคาดหวังน้อย
 1 หมายความว่า มีความคาดหวังน้อยที่สุด
 และ เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เกณฑ์ดังนี้
- 4.50-5.00 หมายความว่า มีความคาดหวังมากที่สุด
 3.50-4.49 หมายความว่า มีความคาดหวังมาก
 2.50-3.49 หมายความว่า มีความคาดหวังปานกลาง
 1.50-2.49 หมายความว่า มีความคาดหวังน้อย
 1.00-1.49 หมายความว่า มีความคาดหวังน้อยที่สุด

2. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence; IOC) (อารยา องค์เอี่ยม และ พงศ์ธรรา วิจิตเวชไพศาล, 2561) จากสูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

โดย IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหา

ΣR คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ คะแนน 1+ เมื่อเนื้อหามีความสอดคล้อง คะแนน -1 เมื่อเนื้อหาไม่สอดคล้อง และ คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจ ซึ่งแบบทดสอบหรือข้อสอบจะต้องมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไปจึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในระดับดี และสามารถนำไปใช้ได้

จากผลการประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่าผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ดังนั้นข้อคำถามแต่ละข้อสามารถนำไปใช้ได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก

เนื้อหาที่พิจารณา	ระดับคะแนนที่ได้รับ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน						
1. แหล่งฝึกปฏิบัติงานเป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. แหล่งฝึกปฏิบัติงานมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
3. แหล่งฝึกปฏิบัติงานอยู่ใกล้ที่พัก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. การคมนาคมสะดวกในการเดินทางไป-กลับแหล่งฝึกปฏิบัติงาน	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
5. มีความปลอดภัย สภาพแวดล้อมที่ดีในการฝึกปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. แหล่งฝึกปฏิบัติงานอยู่ใกล้ภูมิสำเนา	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
7. เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์มีความทันสมัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8. ความหลากหลายทางภาวะหรือโรคต่าง ๆ ของผู้ป่วยที่มารับการรักษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

เนื้อหาที่พิจารณา	ระดับคะแนนที่ได้รับ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน						
1. มีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. มีความเข้าใจเนื้อหา	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
3. เปิดกว้างต่อความคิดเห็นของนิสิต	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
4. สัดส่วนของอาจารย์แหล่งฝึกกับนิสิตเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. วิธีการวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. สามารถแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านความรู้						
1. การพัฒนาความรู้ ทักษะ ในวิชาชีพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในอนาคต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. เรียนรู้การทำงานเป็นทีม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. ได้รับความรู้ แนวทางการรักษามากขึ้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. มีทักษะทางเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. แนวคิด และเทคนิคต่าง ๆ ที่ไม่มีในหลักสูตรการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7. สามารถบูรณาการความรู้ในศาสตร์การแพทย์แผนจีนกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านความสามารถ						
1. มีความมั่นใจ กล้าตัดสินใจในการทำเหตุการณ์ต่าง ๆ กับผู้มารับการรักษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. สามารถตรวจประเมิน วินิจฉัยอาการ และหาแนวทางการรักษาได้อย่างถูกต้อง ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
6. สามารถสื่อสารกับผู้มารับบริการได้อย่างเข้าใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านประสบการณ์						
1. นำทฤษฎีและประสบการณ์จากการเรียนไปปฏิบัติจริง ณ แหล่งฝึก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. ได้รับประสบการณ์การทำงานจริงจากแหล่งฝึก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. นำประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งฝึกไปประกอบอาชีพในอนาคต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

เนื้อหาที่พิจารณา	ระดับคะแนนที่ได้รับ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านบุคลิกภาพ						
1. เสริมสร้างบุคลิกภาพทางสังคมที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. มีความช่างคิด ช่างสืบค้น ละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานมากขึ้น	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
3. มีความสุภาพอ่อนน้อม ถ่อมตนมากขึ้น	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
4. วางตนและฝึกปฏิบัติงานให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม บุคคล สถานที่ และสถานการณ์ต่าง ๆ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
5. สามารถแสดงออกถึงการให้บริการทางการแพทย์ แผนจีนได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

3. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตในมหาวิทยาลัยพะเยาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ IBM SPSS เวอร์ชัน 22

จากการนำแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ไปทดลองใช้กับนิสิตในมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ จำนวน 30 คน โดยนำข้อมูลระดับคะแนนความคาดหวังที่อาสาสมัครตอบแบบสอบถามความคาดหวังในแต่ละข้อคำถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability Statistics) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ IBM SPSS เวอร์ชัน 22 จากการวิเคราะห์ผลทางสถิติพบว่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้าน

ประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 84 คน ซึ่งคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (1970) ดังสมการ $n = N / (1 + Ne^2)$ โดยที่ n แทนขนาดกลุ่มตัวอย่าง N แทนกลุ่มประชากรทั้งหมด = 105 คน (จำนวนประชากรทั้งหมด 105 คน คือ จำนวนนิสิตแพทย์แผนจีนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีปรับพื้นฐาน จนถึงชั้นปีที่ 5) e แทนความคลาดเคลื่อนของกลุ่มเป้าหมายที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (0.05) เมื่อแทนค่าในสูตรทำให้ได้กลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 84 คน การคำนวณกลุ่มตัวอย่างคณะผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel

2. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกให้นิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 84 คน แสดงความเห็นและข้อเสนอแนะ

วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูล

การศึกษานี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัย

พะเยา เลขที่ 1.2/035/65 ทั้งนี้คณะผู้วิจัยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย และวางแผนปฏิบัติขั้นตอนต่างๆ ในการเตรียมข้อมูลวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานงานกับอาจารย์ หัวหน้านิสิตของแต่ละชั้นปี เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์งานวิจัยแก่นิสิตแพทย์แผนจีน จำนวน 84 คน

2. ผู้วิจัยให้นิสิตแพทย์แผนจีน จำนวน 84 คน ทำแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก

3. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2564 ถึง 1 กรกฎาคม 2565 รวมระยะเวลา 9 เดือน

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อแสดงลักษณะทั่วไปของอาสาสมัคร เช่น จำนวนนิสิตแพทย์แผนจีนในแต่ละชั้นปี ระดับคะแนนความคาดหวังในแต่ละข้อคำถามของ

แบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก โดยจะรายงานเป็นค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (รัตนนา ทรัพย์บำรุง, 2559)

ผลการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก

1.1 ผลการประเมินความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ในระดับมาก มีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย 4.17 ± 0.21 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยา ต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. แหล่งฝึกปฏิบัติงานเป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียง	3.99	0.17	มีความคาดหวังมาก
2. แหล่งฝึกปฏิบัติงานมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี	4.32	0.21	มีความคาดหวังมาก
3. แหล่งฝึกปฏิบัติงานอยู่ใกล้ที่พัก	4.15	0.19	มีความคาดหวังมาก
4. การคมนาคมสะดวกในการเดินทางไป-กลับแหล่งฝึกปฏิบัติงาน	4.25	0.20	มีความคาดหวังมาก
5. มีความปลอดภัย สภาพแวดล้อมที่ดีในการฝึกปฏิบัติงาน	4.58	0.30	มีความคาดหวังมากที่สุด
6. แหล่งฝึกปฏิบัติงานอยู่ใกล้ภูมิลำเนา	3.35	0.13	มีความคาดหวังปานกลาง
7. เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์มีความทันสมัย	4.29	0.20	มีความคาดหวังมาก
8. ความหลากหลายทางภาวะหรือโรคต่าง ๆ ของผู้ป่วยที่มารับการรักษา	4.44	0.25	มีความคาดหวังมาก
คะแนนรวมเฉลี่ย	4.17	0.21	มีความคาดหวังมาก

1.2 ผลการประเมินความคาดหวังด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก พบว่า

นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังมากที่สุดในด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงานมีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย 4.53 ± 0.28 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความคาดหวังทางด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงานของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. มีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจง่าย	4.57	0.29	มีความคาดหวังมากที่สุด
2. มีความซื่ออกเข้าใจ	4.51	0.27	มีความคาดหวังมากที่สุด
3. เปิดกว้างต่อความคิดเห็นของนิสิต	4.55	0.31	มีความคาดหวังมากที่สุด
4. สัดส่วนของอาจารย์แหล่งฝึกกับนิสิตเหมาะสม	4.49	0.24	มีความคาดหวังมาก
5. วิธีการวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน	4.52	0.27	มีความคาดหวังมากที่สุด
6. สามารถแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม	4.55	0.27	มีความคาดหวังมากที่สุด
คะแนนรวมเฉลี่ย	4.53	0.28	มีความคาดหวังมากที่สุด

1.3 ผลการประเมินความคาดหวังด้านความรู้ของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก พบว่า นิสิตแพทย์แผนจีนมีความ

คาดหวังด้านความรู้ต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก มากที่สุด มีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย 4.60 ± 0.31 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินความคาดหวังทางด้านความรู้ของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. การพัฒนาความรู้ ทักษะ ในวิชาชีพ	4.62	0.31	มีความคาดหวังมากที่สุด
2. นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในอนาคต	4.67	0.35	มีความคาดหวังมากที่สุด
3. เรียนรู้การทำงานเป็นทีม	4.45	0.23	มีความคาดหวังมาก
4. ได้รับความรู้ แนวทางการรักษามากขึ้น	4.62	0.31	มีความคาดหวังมากที่สุด
5. มีทักษะทางเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น	4.63	0.32	มีความคาดหวังมากที่สุด
6. แนวคิด และเทคนิคต่าง ๆ ที่ไม่มีในหลักสูตรการเรียนการสอน	4.63	0.33	มีความคาดหวังมากที่สุด
7. สามารถบูรณาการความรู้ในศาสตร์การแพทย์แผนจีนกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้	4.60	0.30	มีความคาดหวังมากที่สุด
คะแนนรวมเฉลี่ย	$4.60 \pm$	0.31	มีความคาดหวังมากที่สุด

1.4 ผลการประเมินความคาดหวังด้านความสามารถของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก พบว่า นิสิตแพทย์แผนจีนมี

ความคาดหวังด้านความสามารถต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกมากที่สุด มีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย 4.50 ± 0.27 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินความคาดหวังทางด้านความสามารถของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. มีความมั่นใจ กล้าตัดสินใจในการทำเหตุการณ์ต่าง ๆ กับผู้มารับการรักษา	4.45	0.26	มีความคาดหวังมาก

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
2. สามารถตรวจประเมิน วินิจฉัยอาการ และหาแนวทาง การรักษาได้อย่างถูกต้อง ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้	4.52	0.29	มีความคาดหวังมากที่สุด
3. สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง	4.57	0.30	มีความคาดหวังมากที่สุด
4. สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	4.48	0.26	มีความคาดหวังมาก
5. สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ	4.46	0.26	มีความคาดหวังมาก
6. สามารถสื่อสารกับผู้มารับบริการได้อย่างเข้าใจ	4.52	0.28	มีความคาดหวังมากที่สุด
คะแนนรวมเฉลี่ย	4.50	0.27	มีความคาดหวังมากที่สุด

1.5 ผลการประเมินความคาดหวังด้านประสบการณ์ของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก พบว่า นิสิตแพทย์แผนจีนมีความ

คาดหวังด้านประสบการณ์ต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกมากที่สุด มีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย 4.65 ± 0.35 ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงผลการประเมินความคาดหวังทางด้านการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยา

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. นำทฤษฎีและประสบการณ์จากการเรียนไปปฏิบัติจริง ณ แหล่งฝึก	4.60	0.31	มีความคาดหวังมากที่สุด
2. ได้รับประสบการณ์การทำงานจริงจากแหล่งฝึก	4.65	0.34	มีความคาดหวังมากที่สุด
3. นำประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งฝึกไปประกอบอาชีพในอนาคต	4.70	0.38	มีความคาดหวังมากที่สุด
คะแนนรวมเฉลี่ย	4.65	0.35	มีความคาดหวังมากที่สุด

1.6 ผลการประเมินความคาดหวังด้านบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก พบว่า นิสิตแพทย์แผนจีนมีความ

คาดหวังด้านบุคลิกภาพต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกมากที่สุด มีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย 4.51 ± 0.26 ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงผลการประเมินความคาดหวังทางด้านบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยา

หัวข้อประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. เสริมสร้างบุคลิกภาพทางสังคมที่ดีขึ้น	4.49	0.24	มีความคาดหวังมาก
2. มีความขงคิด ขงสืบก้น ละเอียครอบคอบในการปฏิบัติงานมากขึ้น	4.49	0.26	มีความคาดหวังมาก
3. มีความสุภาพอ่อนน้อม ถ่อมตนมากขึ้น	4.46	0.23	มีความคาดหวังมาก
4. วางตนและฝึกปฏิบัติงานให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม บุคคล สถานที่ และสถานการณ์ต่าง ๆ	4.51	0.27	มีความคาดหวังมากที่สุด
5. สามารถแสดงออกถึงการให้บริการทางการแพทย์แผนจีนได้อย่างเหมาะสม	4.60	0.31	มีความคาดหวังมากที่สุด
คะแนนรวมเฉลี่ย	4.51	0.26	มีความคาดหวังมากที่สุด

การอภิปรายผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของนิสิตแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยพะเยาที่มีต่อแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพ แบ่งการวิจารณ์ผลการวิจัย ดังนี้

คณะผู้วิจัยได้มีการประเมินประสิทธิภาพของแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านทำการประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามความคาดหวัง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทำการพิจารณาข้อคำถามของแบบสอบถามความคาดหวังในด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพ จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านพบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามความคาดหวังมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จึงบ่งบอกได้ว่าข้อคำถามแต่ละข้อมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในระดับดี และสามารถนำไปใช้ได้ เนื่องจากมีค่าความสอดคล้องมากกว่า 0.05 (อารยา องค์เอี่ยม และ พงศ์ธรา วิจิตเวช ไพศาล, 2561) ซึ่งก่อนจะนำแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกมาให้นิสิตแพทย์แผนจีนตอบแบบสอบถามความคาดหวังดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงแบบของคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ปรับความชัดเจนและความกระชับของคำถาม อีกทั้งคณะผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้กับนิสิตในมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ ซึ่งได้ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 แสดงว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการประเมินความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพของนิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 84 คน ต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตแพทย์แผนจีน มีความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน อยู่ในระดับความคาดหวังมาก อีกทั้งความคาดหวังทางด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับความคาดหวังมากที่สุด

ความคาดหวังทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน

นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังในเรื่องแหล่งฝึกปฏิบัติงานอยู่ใกล้ภูมิลำเนา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคาดหวังเรื่องแหล่งฝึกปฏิบัติงานเป็นที่รู้จักมีชื่อเสียง แหล่งฝึกปฏิบัติงานมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี แหล่งฝึกปฏิบัติงานอยู่ใกล้ที่พัก การคมนาคมสะดวกในการเดินทางไป - กลับแหล่งฝึกปฏิบัติงาน เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์มีความทันสมัย และความหลากหลายทางภาวะหรือโรคต่าง ๆ ของผู้ป่วยที่มารับการรักษา มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องความปลอดภัยสภาพแวดล้อมที่ดีในการฝึกปฏิบัติงาน พบว่านิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทธิดา สุวรรณโค และคณะ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ การฝึกงานของนิสิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ ณ ต่างประเทศ ผลการวิจัยทางการเลือกสถานฝึกงานพบว่า นิสิตมีวิธีการเลือกสถานฝึกงานโดยพิจารณาจากประโยชน์ที่นิสิตจะได้รับ เช่น ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ความมีชื่อเสียงของสถานที่ฝึกงาน วัฒนธรรมและสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศที่จะไปฝึกงาน เป็นต้น โดยความคาดหวังนี้เป็นไปตามทฤษฎีของ Vroom (1964) ซึ่งอธิบายได้ว่าการเลือกสถานฝึกงานนั้นนิสิตมีการตัดสินใจจากความคาดหวังของผลลัพธ์ที่จะได้รับจากการฝึกงาน รวมทั้งความคาดหวังในคุณค่าของผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการฝึกงาน

ความคาดหวังด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึก

ปฏิบัติงาน นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังมากในเรื่องสัดส่วนของอาจารย์แหล่งฝึกกับนิสิตเหมาะสม ส่วนเรื่องวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจง่าย มีความเข้าใจเปิดกว้างต่อความคิดเห็นของนิสิต วิธีการวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน สามารถแนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับการศึกษาของน้ำฝน ลูกคำ (2555) ที่ได้ศึกษาความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคาดหวังด้านอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนความคาดหวังในระดับมากที่สุด คือ ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ในเนื้อหาวิชา รองลงมาคือ ความสามารถในการอธิบาย และถ่ายทอดความรู้ การวัดและการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาวิชา บุคลิกภาพเหมาะสมกับความเป็นครูและอาจารย์ ดำเนินการเรียนการสอนตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาวิชา และการยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อวิจารณ์ของผู้เรียน อีกทั้งการศึกษาของนิลอุบล แก้วอินทร์ และ และ พรปวีณ์ หงส์ประสิทธิ์ (2553) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังของนักเรียนพยาบาลต่ออาจารย์พยาบาลในการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาลชั้นปีที่ 2 รุ่น 18 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครธวัชบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนพยาบาลมีความคาดหวังด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดจากอาจารย์พยาบาลในการให้ข้อมูลแก่นักเรียนอย่างเต็มที่ ไม่ปิดบัง รับฟังและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ ไม่พูดเอะอะโวยวายเมื่อนักเรียนทำผิด แต่อาจารย์กลับชี้แนะสิ่งที่ถูกต้องแทน

ความคาดหวังทางด้านความรู้ นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังด้านนี้ในระดับมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการพัฒนาความรู้ ทักษะในวิชาชีพ นำความรู้ที่ได้ไป

ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในอนาคต เรียนรู้การทำงานเป็นทีม ได้รับความรู้แนวทางการรักษามากขึ้น มีทักษะทางหัตถการต่าง ๆ มากขึ้น แนวคิดและเทคนิคต่าง ๆ ที่ไม่มีในหลักสูตรการเรียนการสอน และสามารถบูรณาการความรู้ในศาสตร์การแพทย์แผนจีนกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภทิตรา สุวรรณโค และคณะ (2564) ที่พบว่า การฝึกงาน ณ ต่างประเทศ นักศึกษามีความคาดหวังด้านความรู้ เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นทีม พัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติในวิชาชีพสารสนเทศ และมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานให้นักศึกษาฝึกงานสามารถนำไปใช้กับงานต่าง ๆ ในสถานประกอบการ และการศึกษาของน้ำฝน ลูกคำ (2555) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการและความคาดหวังทางด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่มาจากสถานการณ์จริงสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มที่และมีศักยภาพ

ความคาดหวังด้านความสามารถ นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังระดับมากในเรื่องมีความมั่นใจกล้าตัดสินใจในการทำหัตถการต่าง ๆ กับผู้มารับการรักษา สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และสามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ส่วนเรื่องสามารถตรวจประเมิน วินิจฉัยอาการ และหาแนวทางการรักษาได้อย่างถูกต้องตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และสามารถสื่อสารกับผู้มารับบริการได้อย่างเข้าใจ นิสิตแพทย์แผนจีน มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของภทิตรา สุวรรณโค และคณะ (2564) ที่พบว่า นักศึกษามีความคาดหวังทางด้านความสามารถจากการฝึกงานเช่นกัน โดยเฉพาะในเรื่องการฝึกทักษะภาษาต่างประเทศเพิ่ม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และสามารถปรับตัวได้ดี

ความคาดหวังทางด้านประสบการณ์ นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังทางด้านนี้ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นำทฤษฎีและประสบการณ์จากการเรียนไปปฏิบัติจริง ณ แหล่งฝึก ได้รับประสบการณ์การทำงานจริงจากแหล่งฝึก นำประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งฝึกไปประกอบอาชีพใน

อนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของภัทริรา สุวรรณโค และคณะ (2564) พบว่า นักศึกษามีความคาดหวังทางด้านประสบการณ์จากการฝึกงาน ณ ต่างประเทศ ได้แก่ ได้รับประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางสารสนเทศ นำความรู้ที่เคยได้รับมาประยุกต์และสามารถหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และนักศึกษาสามารถนำความรู้ทางวิชาชีพไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่องานได้อย่างเหมาะสม

ความคาดหวังทางด้านบุคลิกภาพ นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังระดับมากในเรื่อง เสริมสร้างบุคลิกภาพทางสังคมที่ดีขึ้น มีความช่างคิด ช่างสืบค้นละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานมากขึ้น มีความสุภาพอ่อนน้อม ถ่อมตนมากขึ้น ส่วนเรื่องวางตนและฝึกปฏิบัติงานให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม บุคคล สถานที่ และสถานการณ์ต่าง ๆ และสามารถแสดงออกถึงการให้บริการทางการแพทย์แผนจีนได้อย่างเหมาะสม นิสิตแพทย์แผนจีนมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาของภัทริรา สุวรรณโค และคณะ (2564) พบว่า นักศึกษาฝึกงานมีความคาดหวังทางด้านบุคลิกภาพในเรื่องการมีกริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมมากขึ้น มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากขึ้น และเสริมสร้างบุคลิกภาพและคุณค่าทางสังคมที่ดีขึ้น และจากการศึกษาของจันทร์เมธาศรีรักษา และ เมทินี วงศ์ธราวัฒน์ (2560) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังและการรับรู้เกี่ยวกับการฝึกงานด้านธุรกิจการบิน : กรณีศึกษานิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะบุคลาการด้านการบินที่พึงประสงค์ประกอบด้วย การมีจิตบริการ อ่อนน้อม บุคลิกภาพดี ทัศนคติดี มีความรู้ ความเข้าใจในงานด้านธุรกิจการบินและเหตุการณ์ปัจจุบัน และมีร่างกายแข็งแรง

การสรุปผลและประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

ผลการประเมินประสิทธิภาพของแบบสอบถามความคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนิสิตแพทย์แผนจีน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา มีคะแนนความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1 ดังนั้นข้อคำถามแต่ละข้อสามารถนำไปใช้ได้ รวมทั้งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคาดหวังมีค่าเท่ากับ 0.89 ซึ่งมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้และสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้ อีกทั้งระดับคะแนนความคาดหวังจากแบบสอบถามคาดหวังต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกทางด้านแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านอาจารย์ประจำแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านประสบการณ์ และด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับความคาดหวังมากถึงมากที่สุด ดังนั้นทางหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา สามารถนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการจัดการแหล่งฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกที่ตรงต่อความคาดหวังของนิสิตแพทย์แผนจีนมหาวิทยาลัยพะเยาต่อไปได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต ควรมีการวางแผนและกระบวนการในการเลือกแหล่งฝึกปฏิบัติงานให้ตรงตามความคาดหวังของนิสิต
2. หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต ควรมีการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตในด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก เช่น ขอบเขตของการฝึกปฏิบัติงาน และชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณรายได้ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา (PHUR2R 02/2565)

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์เมธา ศรีรักษา และ เมทินี วงศ์ธราวัฒน์. (2560, 7-8 ธันวาคม). ความคาดหวังและการรับรู้เกี่ยวกับการฝึกงานด้านธุรกิจการบิน : กรณีศึกษานิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและท่องเที่ยว [การนำเสนองานวิจัย]. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 14, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- น้ำฝน ลูกคำ. (2555). ความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- นิลอุบล แก้วอินทร์ และ พรปวีณ์ หงส์ประสิทธิ์. (2553). ความคาดหวังของนักเรียนพยาบาลต่ออาจารย์พยาบาลในการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาลชั้นปีที่ 2 รุ่น 18 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนุตรธานี อุดรธานี [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนุตรธานี.
- ภัทริรา สุวรรณโค, ฤทัย นิมน้อย, และ ภาธร นิลอาธ. (2564). ความคาดหวังและการรับรู้การฝึกงานของนิสิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ ณ ต่างประเทศ. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 39(3), 62-88.
- มหาวิทยาลัยพะเยา. (2564). คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรีระดับปริญญาตรีควบ 2 ปริญญา และระดับปริญญาตรีควบปริญญาโท. หน้า 483-488. [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพะเยา
- รัตนา ทรัพย์บำรุง. (2559). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสาธารณสุข* (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ฤทัย นิธิธนวิชิต. (2553). ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]. สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต หลักสูตรใหม่. (2557). คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา. หน้า 1-169. มหาวิทยาลัยพะเยา
- อารยา องค์เอี่ยม และ พงศธรา วิจิตเวชไพศาล. (2561). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ. *วิสัยยุทธ*, 44(1), 36-42.
- Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. Wiley. <https://kantacandidate.blogspot.com/2012/02/vroom.html>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). Harper and Row.